

ՀՈԳԻԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ամէն տարի, հաւատարմօրէն հետեւելով սուրբերու տօնակատարութեան համակարգին, Մեծ Բարեկենդանի նախորդող Հինգշաբթի օր կը տօնենք յիշատակը Վարդանանց Պատերազմի, եւ կը կատարենք հանդիսաւոր յիշատակութիւնը Վարդանանց սուրբերու: Անոնց մեզի թողած պատգամը յստակ յայտարարութիւն մըն է.-

- Մերը՝ հոգետր պատերազմ է.

- Հոգիի պատերազմ է.

- Հաւատքի պատերազմ է:

Եւ այս յայտարարութեան հիմունքը մեր Աստուածաշունչն է, մեր հաւատքն է: Արդարեւ, մարդ արարածը, ամէն բանէ աւելի եւ ամէն բանէ առաջ, հոգի է, հոգետր էակ է՝ մարմինի մէջ բնակող: Այս պատճառով, մարդուն կարիքները, մտահոգութիւնները եւ ապրելակերպը երկու խումբերու կը բաժնուին՝ մարմնաւոր եւ հոգետր: Մարմինին ցանկացած եւ հոգիին ցանկացած ապրելակերպեր:

Մեր քրիստոնէական հաւատքի ուսուցումով, մարմնական մտահոգութիւնները, ցանկութիւնները, ուրախութիւններն ու ցաւերը ժամանակաւոր են: Իսկ հոգեկան ուրախութիւնները եւ ցաւերը (մեղքերու հետեւանքով) յաւիտենական են: Որովհետեւ հոգիին երջանկութիւնը՝ արքայութիւն է: Իսկ հոգիին պատիժը՝ դժոխք: Մինչեւ իսկ այս աշխարհի վրայ: Այս պատճառով՝ իմաստալից եւ ճշմարիտ են մեր ժողովրդական արտայայտութիւններն, երբ անդրադառնալով այս աշխարհի մէջ ապրած մեր կեանքին, ամենօրեայ կացութեանց, կ'ամ կ'ըսենք՝ «երջանիկ եմ, արքայութեան մէջ կ'ապրիմ», եւ կ'ամ կ'ըսենք՝ «դժոխքի մէջ կ'ապրիմ», «կեանքս դժոխք է»:

Մարդ արարածին հիւանդութիւններն ալ երկու խումբի կը բաժնուին.- Մարմնական եւ հոգեկան:

- Հոգիով զօրաւոր եղողները կրնան մարմնական ցաւերը տանիլ, եւ կը դիմանան:

- Իսկ միայն մարմինով զօրաւոր եղողներ չեն կրնար հոգեկան ցաւերը կրել, տանիլ: Անոնց ճնշումին ներքեւ կ'ընկճուին, կը խորտակուին:

Հետեւաբար, ինչպէս որ մարմինին առողջութեան համար մարմնակրթանքը եւ մարզումը կարեւոր է, նոյնչափ եւ աւելի կարեւոր է հոգիին կրթանքը եւ մարզումը:

Հոգիին բոլոր առաքինութիւնները երեք բառերու մէջ ամփոփած են եկեղեցւոյ հայրերը.-

Հաւատք.- Յոյս.- Մէր.-

Հաւատքը՝ հոգիին կամքն է.

Յոյսը՝ հոգիին լուսատւ միտքն է.

Մէրը՝ հոգիին առատաբոլմ սիրտն է:

Մարդ չի կրնար այս երեքը իրարմէ բաժնել, կ'ամ մէկը ունենալ եւ միւրը չունենալ: Կ'ամ անոնցմէ մէկը ընդունիլ եւ միւրը անտեսել, արհամարհել: Անոնք միասնաբար՝ առողջ հոգիի անբաժանելի ամբողջութիւնը կը կազմեն:

ՀԱԻԱՏՔ.-

Դիմանալու համար աշխարհի մէջ եւ քու շուրջդ վիստացող չարութեանց, ատելութեանց, նախանձի, քանդիչ եւ կործանիչ վայրագութեանց, միայն քու հաւատքդ՝ որ հոգիիդ կամքն է, քեզ անխախտ պիտի պահէ քու համոզումիդ մէջ, որ Չարը դատապարտուած է կործանելու: Արարիչ Աստուածն է Տէրը տիեզերքին: Եւ Անոր կամքը ի վերջոյ պիտի կատարուի.- «Եղիցին կամք քո»: Եւ դուն կը հաւատաս այդ կամքին: Եւ քու կամքդ կը ներդաշնակես Անոր կամքին: Եւ քու կամքդ, ի հարկին, կ'ենթարկես Անոր կամքին:

Այսպէսով՝ ինքզինքդ ամբողջ, ապահով եւ զօրաւոր կը զգաս:

ՅՈՅՍ.-

Երբ քու կողմէ ամէն նախաձեռնութիւն եւ փափաք՝ օգնելու սիրելիիդ, ընտանիքիդ, ազգիդ, շրջապատիդ եւ ընկերութեան, կը հանդիպի ձախորդութեան, եւ ինքզինքդ կը գտնես անյուսութեան դիմաց, անկարելի տեսնելով որեւէ մէկ ճանապարհ, եւ յուսահատութեան մատնուած՝ պատրաստ ես վերջ տալու ամէն բանի, ամէն յարաբերութեան, Յոյսը՝ որ հոգիիդ լուսատու միտքն է, կարծես յանկարծ կը լուսաւորէ քեզ շրջապատող խաւարը, եւ քեզի կը վերադարձնէ այն վստահութիւնը որ ունէիր դուն Աստուծոյ վրայ, եւ գիտէիր թէ միայն Անոր պէտք է ապափնիս, եւ Անկէ ուղղութիւն խնդրես, որպէս զի իրագործես ինչ որ բարի է ու արդար, հաստատուն մնալով Աստուծոյ մասին քու ունեցած Հաւատքին եւ Յոյսին վրայ:

ՍԷՐ.-

Նոր Կտակարանի աւետարանական եւ քրիստոնէական ուսուցումին համաձայն, Աստուած էր որ առաջին անգամ Իր սէրը արտայայտեց, տիգեզրքի ստեղծումով, եւ իր պատկերին համաձայն մարդը ստեղծելով:

Իսկ Աստուծոյ հանդէպ մարդուն կողմէ արտայայտուած սէրը՝ երախտագիտութեան եւ Անոր շնորհիւ եւ ներկայութեան մէջ մնալու հաստատ որոշումն է, կապն է, կեանքն է:

Միալ հասկցուած եւ սխալ գործադրուած սէրեր կը խանգարեն սիրոյ ներդաշնակութիւնը, եւ պատճառ կը դառնան ապերջանկութեան, դժոխքի վերածելով կեանքը՝ անհատին, ընտանիքին, ընկերութեան եւ ազգերու յարաբերութեանց մէջ:

Աստուածաշունչին մէջ գործածուած են երեք տարբեր բառեր, որոնք սիրոյ յարաբերութեան տարբեր արտայայտութիւններ են, Յունարէն լեզուով:

Մէկը՝ ֆիլիա բառով կ'արտայայտէ «բարեկամութեան» եւ «պարտաճանաչութեան» սէրը:

Միւսը՝ էրոս բառով կ'արտայայտէ կիրքի, տռփանքի սէրը:

Իսկ երրորդը՝ Ագապէ բառով կ'արտայայտէ քրիստոնէական սիրոյ առաքինութիւնը: Այս իմաստով կը գործածուի «Սիրոյ ճաշի» բացատրութիւնը, որ նոյն ինքն «սուրբ Հաղորդութեան ճաշակումն է»:

Եթէ մէկը կ'ուզէ իր սիրոյ իսկական պատկերը տեսնել, իբրեւ հայելիին մէջէն, պէտք է ուշադրութեամբ կարդայ, եւ ամէն մէկ բառին վրայ մտածելով եւ ինքզինքը փնտռելով եւ քննելով, ինչ որ Պօղոս Առաքեալ գրած է Կորնթացոց ուղղուած Առաջին Թուղթին Տասնըերեքերորդ գլուխին մէջ, որ նոյն ատեն իսկական սիրոյ համանուագ մըն է:

Նոզիի այս կրթութիւնը եւ մարզանքը ունեցողը միայն կրնայ ըմբռնել պատգամը Վարդանանց մեր սուրբերուն, որոնք յայտարարեցին թէ «մեր այս հաւատքէն ոչ մէկ զօրութիւն, իշխանութիւն, սպառնալիք, հոգի կամ սուր կարող է մեզ հրաժարիլ ստիպել:»

Այսօր, մեր Նաւատքը, Յոյսը, եւ Սէրը փորձի կ'ենթարկէ աշխարհ:

Այսօր, մեզմէ ամէն մէկը մարմինի եւ հոգիի ներքին պայքարի մէջ կը գտնուի:

Պատրա՞ստ ենք Վարդանանց հոգիով յայտարարելու որ մենք մեր հոգին պաշտպանելու կռիւն որոշած ենք շարունակել: Այս ըսելը՝ դիպին է, բայց ընելը՝ դժուար է: Եւ որպէս զի կարողանանք իսկապէս ապացուցանել որ մենք մեր խօսքին տէրն ենք, պէտք է կարողանանք ցոյց տալ որ մենք գիտենք մեր հաւատքը, մեր յոյսը, մեր սէրը: Այդ գիտութիւնը կ'ունենանք լսելով եւ սորվելով: Կը սորվինք կարդալով, կը սորվինք մտիկ ընելով եւ աղօթելով:

Մեծ Բարեկենդանէն Աւագ Շաբաթ երկարող օրերը նշանակուած են մեր հայրապետներուն իմաստուն կարգադրութեամբ որպէս զի անհատապէս մենք մեր հոգիին կեանքը կարողանանք զօրացնել, հիմնատրել, եւ նոյն ատեն հաւանաբար կարողանանք իրար քաջալերել, միասին աղօթել եւ միասին սորվիլ, զինուելու համար այն հոգետր զէնքերով, առաքինութիւններով, որոնց զօրութեամբ պիտի կարողանանք սանձել Սատանան, Չարը, իր բոլոր սաղրանքներով:

Այդպէսով գուցէ մենք իբրեւ հայ ժողովուրդ, իբրեւ հայ ընտանիք, պիտի ունենանք ապահովութիւնը որ մեր մարմնական ուրախութիւններէն եւ ցաւերէն աւելի, որոնք գիտենք թէ ժամանակաւոր են, մեր հոգիին ուրախութիւնը եւ երջանկութիւնը պիտի իրագործենք մեր հոգիի առաքինութեան գործերուն միջոցաւ, եւ զանոնք ժառանգ պիտի թողունք յաջորդ սերունդներուն:

Առանց գործի՝ հաւատքը մեռեալ է:

Թ.Ա.Մ.